

MEGJELENT: Településföldrajzi Tanulmányok 2:(2) pp. 137-145. (2013)

<http://konyvtar.ksh.hu/cgi763?session=44228162&infile=details.glu&luid=1348219&rs=&hitno=-1>

A közösségi média szerepe a települések életében, kiemelten a rendkívüli események kezelésében¹

Bányász Péter²

Absztrakt

Napjainkban a médiafogyasztás egyre nagyobb mértékben kerül át a közösségi média eszközeire. A közösségi média ott van a munkahelyeken, az otthonokban, így használata elengedhetetlen az önkormányzatoknak, települési intézményeknek. A közösségi média használatának számos pozitív és negatív következménye lehet. Ahhoz azonban, hogy megfelelően, biztonságosan élhessünk ezen eszközökkel, létfontosságú, hogy ismerjük őket.

Kulcsszavak: közösségi média, katasztrófa, gazdaság

Jelen tanulmány azt tűzte ki céljául, hogy bemutassa, hogyan használhatjuk fel a közösségi médiát a települések életében bekövetkező normál, illetve rendkívüli események kezelésére. Rendkívüli esemény alatt azokat normál állapottól eltérő, előre nem látható eseményeket értem, amelyek kezelése-felszámolása különleges intézkedéseket igényel.

Fontos az elején leszögezni, hogy az általam elmondottak minden egyes településtípusnál alkalmazhatóak, így nem végeztem el kategorizálásukat.

Tanulmányomban három főbb területet elemző bemutatását látom el:

- mit értünk közösségi média alatt? mik az elemei, mi indokolja az ezzel kapcsolatos kutatásokat?
- mire használhatják a települések a közösségi médiát?
- milyen szerepe van a közösségi médiának a rendkívüli események kezelésében?

¹ Az előadás a Kritikus Infrastruktúra Védelmi Kutatások TÁMOP-4.2.1.B-11/2/KMR-0001 számú projekt, „Közlekedési kritikus infrastruktúra védelme” kiemelt kutatási terület támogatásával készült.

² A szerző a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi- és Honvédtisztképző Kar Katonai Műszaki Doktori Iskolájának doktorandusza, a Magyar Hadtudományi Társaság Védelemgazdasági- és Logisztikai Szakosztály szakosztálytitkára.

Közösségi média alatt a web 2.0 ideológiai és technológiai alapjaira épülő internetes alkalmazások összességét értjük (Kaplan et al. 2010). Ha egyszerűsíteni szeretnénk ezt a fogalmi meghatározást, akkor olyan oldalak összessége, ahol a tartalmat a felhasználók állítják elő, a szolgáltató pusztán a keretet biztosítja. Az így keletkezett tartalmat aztán a többi felhasználó megoszthatja, kiegészítheti, kommentelheti, ez által új/részben új tartalmat állítva elő.

A legfontosabb elemei a közösségi médiának a különböző közösségi oldalak, videó- és képmegosztó oldalak, blogszolgáltató oldalak (ide értve a mikroblog szolgáltatásokat is), de én ide sorolom a különböző okostelefonokra írt alkalmazásokat is. Bár egyes oldalak, elsősorban a Facebook arra törekszenek, hogy ők maguk váljanak az Internetté, fontos látni, hogy a különböző oldalak népszerűsége országtól és kultúrától függően eltér.

De mi indokolja a közösségi médiával kapcsolatos kutatásokat?

2012 júniusában a GfK Hungária Digital Connected Consumer (SG.HU 2012) által publikált felmérésből azt olvashatjuk ki, hogy egy átlag magyar internetező napi 207 percet tölt el internetezéssel. Ezt egészíti ki az Ipsos 2013. januári felmérése (HVG 2013), amely a magyar közösségi média használatot 2, 8 órának mérte. Ha ezt az adatsort tovább bontjuk, akkor a következőket olvashatjuk ki: a 35 éven aluliak átlagosan 4,2 órát, a 35–49 év közötti korosztály 3,1 órát, míg az 50 éven felüliek 2,3 órát töltenek valamilyen közösségi oldalon. Hazánkban a lakosság 44,18%-a, azaz 4,4 millió személy használja a Facebookot aktívan. Ebből 2,2 millió ember már mobiltelefonról is csatlakozott az alkalmazáshoz. Ha figyelembe vesszük, hogy az Amerikai Egyesült Államokban a lakosság 49,07% használja aktívan a közösségi oldalt, az adatokból kiolvasható, a magyarországi internetezők körében a közösségi média, ezen belül a Facebook használat arányaiban megközelíti az ily téren világelső Amerika adatait.

Ha a statisztikai adatokat tovább bontjuk településekre, Budapesten közel 1,2 millió, Debrecenben 124 ezer, Szegeden 100 ezer személy használja a Facebookot.³ Érdeemes megnézni a települések hivatalos oldalainak rajongószámát is, hiszen ez az a terület, ahol az önkormányzatok sikerrel használhatják a közösségi médiát céljaik megvalósítása érdekében. Az öt legtöbb rajongóval bíró város Budapest (212.966), Debrecen (30.573), Szeged (26.613), Pécs (23.838), Szombathely (11.397) (Social Times 2013). Bár a közösségi média használata ingyenes, azonban a megfelelő kihasználása érdekében költeni szükséges rá. Ha pl. a településünk befektetők előtti pozitívabb percepcionáltságát tűzzük ki célul, nem várható el, hogy mondjuk az okmányirodában dolgozó munkatárs feleljen a település közösségi oldalának üzemeltetéséért, hiszen marketing szempontokat kell érvényesíteni, amely képesítés hiányában a kudarcot valószínűsíti. Nem árt elgondolkodni a méretgazdaságosság elvét figyelembe véve, valóban szükség van-e minden településnek önálló

³ A fenti adatok a felhasználók önbevallásán alapulnak, nem IP-címek alapján kerül összeállításra, így nem szerepel az adatok közt, ha egy felhasználó nem jelöli meg a lakóhelyét adatlapján.

kommunikáció folytatására vagy érdemesebb egy adott kistérség közös céljait közös forrásból biztosítani, a térségi összefogást erősítve.

A fentiekből láthatjuk, olyan mértékben terjedt el a közösségi média használat, hogy nem hagyhatjuk figyelmen kívül sem vállalkozó, sem befektetői, sem döntéshozói aspektusból. Ha mindehhez figyelembe vesszük, hogy életünk szinte minden területére beszivárgott, elengedhetetlen, hogy ne legyünk tisztában a használatához kapcsolódó lehetőségekkel, illetve veszélyekkel⁴. Azt sem szabad elfelejteni, egy folyamatosan változó, átalakuló területről van szó, hiszen óriási verseny van a különböző oldalak között a hatalmas reklámbevételek miatt, állandó innovációra kényszerítve ez által a fejlesztőket, tulajdonosokat.

Ezen hosszabb bevezető után térjünk rá végre a települések életében hasznosítható tapasztalatok feldolgozására.

Több tanulmány mutatta ki, hogy az internet jelentős mértékben hozzájárul a gazdasági növekedéshez (McKinsey 2012). Ez alatt nem csak a reklámbevételeket, az e-kereskedelmet és az egyéb, világhálón keresztül lebonyolított tranzakciókat (E-Net 2013), illetve az internethez köthető gazdasági tevékenységeket kell érteni, hanem az internet elterjedése, sőt, magának a kapcsolatnak a sebessége is jelentős hatással van a GDP növekedésére (Ericson 2011). A széles sávú internet-penetráció növekedésével többek közt a távmunka és a rugalmas munkavégzés terjedése, illetve a szolgáltatások bővítése és hatékonyabbá tétele révén számottevően növelhető egy gazdaság termelékenységére. Ezt támasztja alá az is, hogy egyes felmérések szerint a széles sávú internet-penetráció 10 százalékpontos növekedése 1,1 százalékkal emeli a hazai összterméket, ezer új előfizetés pedig 80 új munkahelyet teremt.

Az infokommunikációs technológia jelentősége sosem volt ilyen nagy, mint most, hiszen távközlés és informatika nélkül ma már elképzelhetetlen az oktatás, az egészségügy, a közlekedés vagy a közigazgatás működtetése. Mindezek alapján úgy gondolom, kijelenthetjük, hogy az informatikailag elmaradott települések lemaradnak. Természetesen ezek az elmaradott, felzárkóztatásra szoruló térségek jellemzői, amelyek nem rendelkeznek megfelelő infrastruktúrára. A piaci, de különösen az állami szereplők akkor gondolkodnak helyesen, ha a javak egyenlőségének utópiája helyett a javakhoz való hozzáférés egyenlőségének megteremtésén fáradoznak. Az infokommunikációs technológiában rejlő lehetőségek kiválóan alkalmasak ennek megteremtésére (Gartner 2013).

Engedjenek meg egy kis kitekintést: 2013 áprilisában került megrendezésre egy kibervédelemről szóló konferencia, ahol az egyik előadó, Kraszny Csaba említette meg érdekességként az alábbiakat: rendszeresen jár le felzárkóztatásra szoruló településekre, ahol társadalmi munkát

⁴ A lehetőségekről, veszélyekről bővebben lásd BÁNYÁSZ Péter: A közösségi média szerepe a 21. század hadseregeiben című tanulmányát.

végez. Eközben tapasztalta, hogy a Maslow- piramis szükségletei közül a mobiltelefon, Facebook használat sokszor a fiziológiai szükségletekkel egy szinten jelentkezik a hátrányos helyzetű fiatalok körében. Ez az attitűd és az ilyen nagy arányú használat bár a digitális analfabetizmust megszünteti, a funkcionálist azonban nem, ehhez fenn kell tartani bizonyos alapfokú oktatási rendszert.

Az infokommunikációs technológia gazdasági növekedésre gyakorolt hatásáról akár egy egész könyvet lehetne szentelni, de jelenleg a tanulmány keretei ezt nem teszik lehetővé, így a további gazdasági adatok sorolása helyett rátérek azokra a lehetőségekre, amelyekkel élve a települések sikerrel növelhetik bevételeiket, fenntarthatják versenyképességüket.

Kezdeként fontos leszögezni, attól, hogy nem vagyunk jelen a közösségi médiában, rólunk még folyik a párbeszéd, aminek megvan az a hátránya, hogy a számunkra kedvezőtlen, akár hamis információkat alapul vevő kommunikáció zajlik, amelyet nem áll módunkban cáfolni, hisz vélhetően nem is értesültünk róla. Ennek megelőzése érdekében elkerülhetetlen, hogy használjuk a közösségi média eszközeit.

Első lépésként el kell döntenünk, milyen célokat kívánunk megvalósítani:

- a kommunikációt erősíteni?
- a településünk imázsának építését?
- turisták vonzását?
- befektetőket szerezni?
- a lakosokat aktivizálni?
- kapcsolattartás?
- fontos témák közéletbe való beépítésére?
- költséghatékony ügyfélszolgálatként használnánk?

Természetesen ezek mindegyike végezhető párhuzamosan, de mindegyikhez eltérő stratégia használata szükséges. Ezek részletes ismertetésére nem térnek ki, hiszen településtípustól, helyi sajátosságoktól függően más-más stratégiát kell alkalmazni.

A terjedelmi korlátok szükségessége csupán rövid példa ismertetését engedi, amely megítélés szerint kiválóan szemlélteti, hogyan élénkíthetjük településünkön a gazdaságot. Ennek kapcsán Budapest VII. kerületének okostelefonokra készített alkalmazására hívnám fel a figyelmet, amely egy virtuális sétát tesz lehetővé, bemutatva a kerület sokszínűségét. Az alkalmazás egyfajta turisztikai gps-ként működik, több száz különböző kerületi turisztikai célpontot helyez el a kerület virtuális térképén. A virtuális útikalauzként is értelmezhető alkalmazás fényképekkel és ismertetőkkal szolgál Erzsébetváros múzeumaihoz, éttermeihez, különféle nevezetességeihez, de programajánlóként is funkcionál. A telefon, kamerája segítségével felismeri a kerület épületeit és információval szolgál róluk. Ne feledjük el, a közösségi média egyre inkább az okostelefonok

platformjára kerül át. Ahogy ez az alkalmazás is mutatja, rengeteg lehetőség áll települések rendelkezésére, de ehhez ismerni és használni kell ezeket az eszközöket.

Az eddigiekben a települések normál történéseivel foglalkoztunk, térjünk át a rendkívüli események idején alkalmazandó eljárásokra. Először is, fontos tisztáznunk, mi a vészhelyzet: olyan természeti csapás vagy ember okozta hirtelen esemény által bekövetkezett rendellenes körülmény, amely nagy területekre is kiterjedhet, és emberéletet, testi épséget, anyagi javakat veszélyeztet. Ezzel szemben a veszélyhelyzet jogszabályban rögzített, minősített időszakot jelent, amely esetben a védekezés költségét állami forrásból biztosítják, s az általános közigazgatási rendszertől eltérő, akár szigorúbb jogszabályok léphetnek életbe.

Ha a magyarországi szabályozást vesszük alapul, akkor a katasztrófavédelem mind az Alaptörvényben, mind külön jogszabályban meghatározott joga és kötelezettsége az állampolgároknak. Ahogy Az Alaptörvény XXXI. cikk (5). bekezdése fogalmazza *„Magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – polgári védelmi kötelezettség írható elő.”*, illetve (6). bekezdése szerint: *„Honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – mindenki gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhető.”*. Erre épül a 2011. évi CXXVIII törvény 1. § (2) bekezdése is, amely kimondja: *„Minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyt, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben”*.

A katasztrófák elleni védekezés azonban elképesztően komplex feladatok végrehajtását követeli meg, amely során az állami, civil résztvevőknek szorosan együtt kell működni. A jegyző és a polgármester védelmi igazgatással kapcsolatos feladatait a honvédelmi törvény (2011. évi CXIII. törvény) és kapcsolódó rendeletei határozzák meg. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011 (XI.10.) Korm. rendelet 76 § 1) bekezdése alapján a katasztrófavédelmi felkészítés célja a közbiztonsági referensek felkészítése a polgármesterek katasztrófák elleni védekezési feladatainak segítése érdekében. A polgármesterek normál időszakban az illetékességi területén irányítják és szervezik a felkészülés és a védekezés feladatait, illetve a polgári védelmi feladatok végrehajtását (Hornycsek et al. 2010). Az árvizeket leszámítva, ha olyan káresemény következik be, amit helyi szinten képesek kezelni, akkor megalakul a Helyi Védelmi Bizottság, amelynek a polgármester az elnöke. Amennyiben több település érintett a káreseményben, úgy Megyei Védelmi Bizottság alakul.

A 2010-es árvíz és kolontári baleset hatására felülvizsgálatra került települések polgári védelmi besorolása. Míg korábban inkább katonai szemlélet volt a besorolás alapja, pl. határ menti

települések magasabb kategóriába kerültek, most már, a természeti adottságok és katasztrófavédelmi (lakosságvédelmi) szempontokat vesznek figyelembe, pl. veszélyes üzemek, nukleáris létesítmény, utak-csomópontok, árvízi öblözet, népsűrűség. A 2011. évi CXXVIII. törvény rendelkezése alapján az eddigi 4 helyett mára 3 kategória került meghatározásra. Tovább bonyolítja a védelmi igazgatás rendszerét a 2013. január 1-től bevezetett járási rendszer.

A továbbiakban be kívánom mutatni, hogyan használhatják a települések a közösségi médiát a rendkívüli események kezelésében. A védekezés területeit a lakosságfelkészítés- elhárítás- kárfelszámolás hármasa köré építem, és a Sandy- hurrikán példáján ismertetem (Teknős 2013).

A 2012 októberében New Yorkban történtek remekül mutatják, mi mindenre alkalmazható a tudatos közösségi média használat. Pár szóban röviden a történésekről: Észak-Amerikában átmenetileg 8,5 millióan maradtak áram nélkül⁵ (ebből 2,5 millió ügyfélnél a hurrikánt követő ötödik napon sem állt helyre az energiaszolgáltatás). Optimista becslések szerint 20-25 milliárd dolláros kárt okozott,⁶ de november végére már 62 milliárd dolláros kárbecslések születtek. S ez a második legnagyobb kárt jelenti a Katrina- hurrikán 128 milliárd dollárja után (Crusting 2012). Ezen felül legalább 110 személy vesztette életét (Galambos 2012). Ennél sokkalta súlyosabb következményekkel nézett szembe Haiti, ahol szükségállapot bevezetéséről döntöttek az esőzéseket követően, amelynek következtében az ország déli részén a termés 70%-a esett áldozatul, óriási károkat okozva az állatállományban is ([Origo] 2012).

New York város, együttműködve a kormányzattal és a különböző szolgáltatókkal, példásan vizsgázott a válságkezelést illetően. A sikerhez hozzájárult azon felismerés, sikeres válságkezelést csak az egyes eszközök kombinált alkalmazásával végezhetnek.

A lakosságfelkészítés kiinduló tétele, hogy minden állampolgárnak joga van ismerni az őt körülvevő veszélyeket, a védekezés lehetőségeit, módjait, illetve erre vonatkozó kötelezettségeit. A lakosságfelkészítés azonban rendkívül komplex feladat, több tárca, szervezet, állami és önkormányzati szerv koordinálását igényli, egyaránt érinti a döntéshozókat, a katasztrófák elleni védekezésben jogszabályban rögzített hatáskörrel részt vevő szervezeteket, illetve magát a lakosságot (Veresné Hornyacsek 2000).

A lakosságfelkészítés kérdéskörét érdemes kettébontani. Egyrészt magában foglalja a lakosok felkészítését, oktatását. Ezt végezhetjük oktatóvideókkal, játékokkal, felhívásokkal az egyes eszközökön: YouTubeon, Facebookon, de készíthetünk direkt a településünkre specializált alkalmazást, amelyen végigvezethetjük a lakosokat mondjuk egy, a környékünkön üzemelő vegyipari gyár balesetkor elvégzendő feladatokról.

⁵ New York, New Jersey, Pennsylvania, Connecticut államokban.

⁶ Andrew Cuomo kormányzó pl. 42 milliárd dollárra becsülte a New York-i károkat (Burton 2012).

De a lakosságfelkészítés magában foglalja a közelgő katasztrófára vonatkozó felkészítést is: mi várható, hogyan tervezik a védekezést végrehajtani, hol lesz szükség kitelepítésre. A YouTubeon, Facebookon, Twitteren és az egyéb közösségi eszközökön való kommunikáció nem csak ezen információk közlésére alkalmas, hanem a lakosság megnyugtatóására, a kormányzati-, önkormányzati szervek kompetenciájának erősítésére is. A közösségi eszközök valós idejű közlést tesznek lehetővé, így jó szolgálatot tesznek a mozgósításra: egy árvízi védekezés esetében például, hová van szükség segítségre, milyen eszközök hiányoznak a védekezéshez.

New York Polgármesteri Hivatala, a Google-el és Twitterrel együttműködve egy olyan interaktív térképet hozott létre, amelyen valós időben lehetett követni a hurrikán helyzetét, felhasználva a környéken elhelyezett webkamerákat. Ezen kívül feltüntette az evakuálásra kijelölt területeket, a Vöröskereszt menedékhelyeit, az élelmiszerközpontokat és minden releváns helyet, ami a katasztrófa elhárításban, káreseményeinek minimalizálásában szerepet játszhat (Haot 2012). De nem csak a Polgármesteri Hivatal, hanem a polgármester, képviselők, állami képviselők is folyamatosan tájékoztatták a különböző csatornákon a lakosságot (Preston et al. 2012).

A tájékoztatás természetesen folyamatosan kell történjen, nem csak a felkészítés fázisában, hanem a védekezésnél is. Ekkorra megerősödik a mozgósításban betöltött szerepe. Kiemelt jelentősége van e területen a lakosoknak is. Ahogy márciusban bebizonyosodott, a közösségi médiának óriási szerepe volt a civilek önszerveződésében, amely a mentési feladatokban, az úton elakadt befogadásának megszervezésében is megnyilvánult. A valós időben közlő információk nagy segítséget nyújthatnak az evakuálás megszervezésében, akár az irányítás vonatkozásában, akár az útvonalak járhatóságának felderítésében. De ugyanúgy felhasználták segélykérésre is az egyes eszközöket: maradvány a new yorki példánál, míg Manhattanben egy átlagos napon 1000 segélykérő hívást indítanak, addig óránként 10 000 hívást regisztráltak a Sandy-hurrikán alatt, aminek következtében túlterhelt, időnként elérhetetlen lett a 911-es segélyhívóvonal, így sokan a Facebookon, Twitteren kértek segítséget.

A harmadik terület a kárfelszámolás, melynek egyik eleme a különböző kép- és videómegosztó oldalak, ahová a károkról készült felvételek feltöltése elősegíti a kárfelmérést. 2012 novemberében indították útjára a „Sandy CrisisCamp” elnevezésű eseményt, amelynek célja egy olyan közösségalapú project létrehozása, amelyben a károk felszámolásában történő aktív részvétel segítik elő (Szőlősi 2012). Ennek érdekében egy nyílt forrású dokumentumban gyűjtötték össze a bekövetkezett káreseteket, a helyreállításhoz szükséges adatokat, Twitteren és más közösségi eszközökön keresztül koordinálják a rászorulókat és az önkéntesek közti kapcsolatfelvételt, illetve adománygyűjtést szerveztek. Megítélésem szerint ez olyan példa, amit az önkormányzatoknak követniük érdemes.

Ahogy az életben mindennek, úgy a közösségi médiának is megvannak az előnyei és hátrányai: ezt a 2013 áprilisában lezajlott bostoni terrortámadással és az elkövetők utáni hajszát teszi

hangsúlyossá. Az előnye egyértelműen a nagy számú felhasználókban, illetve a valós időben és gyorsaságban rejlik. Ahogy a merénylők utáni embervadászat is mutatta, az országos médiát megelőzve terjedtek a hírek, információk a tettesekről. Míg a tv-ben homályos, elmosódott képeket mutattak a gyanúsítottokról, már rég közösségi oldalról származó jó minőségű fényképeket találtam! De előbb találták meg az internetezők a merénylők Twitter, YouTube, Amazon fiókjait és ismertették a világgal, árnyalva ezzel személyüket, mint ahogy beszámoltak volna róluk hivatalosan.

Előnye szintén, hogy a tájékoztatás nincs egy adott ponthoz kötve, ellenben a hagyományos médiával. Míg a médiát sok esetben kizárták, addig a környéken lakók az ablakból rengeteg képet tölthettek fel a közösségi oldalakra.

Hátránya egyértelműen a dezinformáció, az ellenőrizetlen információk terjedésének lehetősége. A merényletet követően rengetegen elemezték a robbantás előtt és után készült képeket, ami végül elvezetett a valódi tettesekhez, de sok esetben valótlannul vádoltak meg embereket, amiből most még szerencsére nem történt katasztrófa, de ez nem zárja ki, hogy a későbbiekben nem következhet be. Ha pedig valaki szándékosan szeretne rémhíreket terjeszteni, sajnos nehéz megállítani. Természetesen ez nem új jelenség, a történelem, főleg a hadtörténelem bővelkedik a rémhírterjesztések, pletykák stratégiai célú terjesztésétől, a közösségi média ez esetben új eszközt jelent. Ezeket mind figyelembe kell venni egy katasztrófahelyzet kezelésénél, így ezek alapján kell megszervezni a közösségi médián való jelenlétet.

Összegezve az eddig elhangzottakat, reményeim szerint sikeresen igazoltam, hogy a közösségi média olyan lehetőséget nyújt a településeknek, amelyek miatt a használatuk elengedhetetlen, legyen szó normál, illetve rendkívüli események kezeléséről. Nem vállalkoztam arra, hogy településtípusokra bontva mutassam be a különböző lehetőségeket, mert megítélésem szerint ezen eszközök alkalmazása független a települések nagyságától, gazdasági helyzetüktől, de a versenyképesség fenntartása, a települések élhetővé tételének, a gazdaság növelésének, illetve rendkívüli események kezelésekor kiváló eszközeként szolgál.

Irodalomjegyzék:

[origo]: Áramszünetben fagyoskodnak a Sandy-hurrikán kárvallottjai, In. [origo], 2012. november 4., <http://www.origo.hu/nagyvilag/20121104-aramszunetben-fagyoskodnak-a-sandy-hurrikan-karvallottjai.html> (2013. május 25.).

2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről, 2012. január 1., <http://net.jogtar.hu/jr/gen/getdoc2.cgi?dbnum=1&docid=A1100113.TV> (2013. május 25.).

2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról, 2011. október 3., http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100128.TV#ljb1param (2013. május 26.).

BURTON, A.: Cuomo: Sandy damage cost NY \$42 billion, In. CBS News, 2012. november 26., [http://www.cbsnews.com/8301-201_162-57554435/cuomo-sandy-damage-cost-ny-\\$42-billion/](http://www.cbsnews.com/8301-201_162-57554435/cuomo-sandy-damage-cost-ny-$42-billion/) (2013. május 25.).

CRUTSINGER, M.: Sandy Economic Damage Worse Than Expected At \$62 Billion, In. Huffington Post Business, 2012. november 29., http://www.huffingtonpost.com/2012/11/29/sandy-economic-impact-damage_n_2214060.html (2013. május 25.).

ENET: 200 Mrd Ft lesz idén az internetes kiskereskedelmi forgalom, In. ENet, 2013. május 10., <http://www.enet.hu/hu/hirek/200-mrd-ft-lesz-iden-az-internetes-kiskereskedelmi-forgalom/> (2013. május 25.).

ERICSON PRESS RELEASE: New study quantifies the impact of broadband speed on GDP, In. Ericson, 2011. szeptember 27., <http://www.ericsson.com/news/1550083> (2013. május 25.).

GARTNER PRESS RELEASE: Gartner Says Capitalism Going Social Will Require Organizations to Build Two-Way Relationships with the "99 Percent", In Gartner Research, 2012. december 12., <http://www.gartner.com/newsroom/id/2260917> (2013. május 25.).

GALAMBOS, L: Sandy: száz halott, húszmilliárdos kár, In. Index, 2012. október 31., ISSN: 1585-3241, http://index.hu/kulfold/2012/10/31/lassan_eloszlik_a_sandy_hurrikan/ (2013. május 25.).

HAOT, R.: Hurricane Sandy, Open Data And Social Media, In. Open Government Partnership Blog, 2013. január 2., <http://blog.opengovpartnership.org/2013/01/hurricane-sandy-open-data-social-media-nyc-rachel-haot/> (2013. május 25.).

HORNYACSEK, J.- CSÉPAINÉ SZÉLL, P.- VERES, V: Önkormányzati vezetők felkészítése a védelmi igazgatási feladatokra, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2010., Budapest. ISBN: 978-963-7060-76-2.

HVG: Úgy vonz minket a közösségi média, mint fény a pillangókat, In. HVG, 2013. január 16., ISSN 1217-9647, http://hvg.hu/tudomany/20130116_ipsos_kozossegi_media_hasznalat (2013. május 16.).

KAPLAN, A.- HAENLEIN, M.: Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media, Business Horizons, 2010. ISSN: 0007-6813.

Magyarország Alaptörvénye, 2011. április 25., http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100425.ATV (2013. május 24.).

MCKINSEY & CO.: Online and upcoming: The Internet's impact on aspiring countries, 2012. január.,
http://www.mckinsey.com/client_service/high_tech/latest_thinking/impact_of_the_internet_on_aspiring_countries pp. 81-91. (2013. május 25.).

PRESTON, J.- STELTER, B.: How Government Officials Are Using Twitter for Hurricane Sandy, In. New York Times The Lede Blog, 2012. november 2., ISSN 0362-4331,
<http://thelede.blogs.nytimes.com/2012/11/02/how-government-officials-used-twitter-for-hurricane-sandy/> (2013. május 25.).

SG: Egyre nő az internethasználat Magyarországon, In. SG, 2012. július 10.,
http://www.sg.hu/cikkek/90796/egyre_no_az_internethasznalat_magyarorszagon (2013. május 16.).

SOCIAL TIMES.HU: Facebook statisztika, In. Social Times, <http://socialtimes.hu/stat/HU> (2013. május 16.).

SZŐLŐSI, T.: Hurrikán Hackerek segítik a kárfelmérést, In. TechNet, 2012. november 3.,
http://www.technet.hu/hir/20121103/hurrikan_hackerek_segitik_a_karfelmerest/ (2013. május 23.).

TEKNŐS L.: A Sandy Hurrikán Egyesült Államokat sújtó hatásainak elemzése, VIII. Évfolyam 1. szám - 2013. március, pp. 140-153., ISSN 1788-1919.

VERESNÉ HORNYACSEK, J.: Lakossági felkészítés, In: Szerk.: Csiszár Tamás: Katasztrófavédelem, lektorált évkönyv, 2000. BM OKF, Budapest: 2000. pp. 60-65. ISBN:1587-7663.